

СТАНОВИЩЕ

361 / 01-06-2018 на доц. Анна Петрова Панчева, дм
Изм. № за д-р. Борис Стефанов Славчев - докторант на самостоятелна подготовка в Клиника
по Кардиология, УБ „Лозенец“, София, МУ „Св. Климент Охридски“

Относно: Процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Внезапна сърдечна смърт: епидемиология и клинично-морфологична характеристика“ за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 7.1. Медицина /03.01.47/ „Кардиология“.

Темата на дисертационният труд е свързана с основни и важни за клиниката насоки. Тя е актуална, касаеща внезапната сърдечна смърт, но – тя макар и естествена е неочаквана не само за пациенти със сърдечно-съдови заболявания, но и за асимптомни индивиди с рискови фактори за тези заболявания.

Дисертационният труд е написан на правилен български език с достъпна професионална терминология. Структуриран е обичайно съобразно изискванията: въведение, литературен обзор, цел, задачи, материал и методи, резултати, обсъждане, изводи, приноси, библиография и публикации свързани с дисертационния труд.

Във въведението на 3 страници чрез коментар за честотата, механизмите и признаците на внезапната сърдечна смърт умело е направена връзка със същността на научното изследване. Обосновава се необходимостта от проучване на епидемиологията и клинично-морфологичната характеристика на внезапната сърдечна смърт за стратифициране на рисковите групи с оглед на профилактиката и терапията ѝ. Дискусионно е засегнат въпроса за влиянието на интервенционалната кардиология върху честотата и епидемиологията на внезапната сърдечна смърт.

Литературният обзор представя познания за внезапната сърдечна смърт, изложени в 15 страници. Докторантът демонстрира добра информираност относно епидемиологията на сърдечно-съдовите заболявания като причина за смърт в Европа и света. Той аналитично разглежда кардиологичните причини за внезапна сърдечна смърт. Цитира и умело коментира фактори които я протектират. Споделя и иновативни методи за диагноза чрез ДНК проби и т.н. „молекулярна аутопсия“ за случаите с необяснима причина за смърт при традиционна аутопсия. Коментира критично терапевтичните и инвазивни методи за намаляване на риска от внезапна сърдечна смърт, по отношение на някой от които прозира и личния, макар и

скромнен опит на докторанта. Литературният обзор завършва с 3 извода, които мотивират целта на дисертационния труд.

Целта на дисертационния труд е формулирана правилно. За постигането ѝ са дефинирани ясно седем задачи, последната от които е доста амбициозна и е свързана с оценка на влиянието на инвазивната кардиология върху честотата и епидемиологията на внезапната сърдечна смърт.

В една страница лаконично са описани материала и методите на изследване. Собствените проучвания са проведени върху ретроспективен голям по обем материал за продължителен период от време -17 години. Материалът включва смъртните случаи на регион Стара Загора както и аутопсионните им протоколи на Катедрата по съдебна медицина на Тракийски медицински университет, Стара Загора. Приложени са два основни метода: анализ и статистически. Анализът е по отношение на 6 демографски и клинични показатели. Извършен е и сравнителен анализ на показателите на два последователни периода от по 4 години. Периодите са разграничени от въвеждането на интервенционалната кардиология.

Резултатите от собствените проучвания са представени в 99 страници и са онагледени със 77 таблици и 14 фигури. Отговорно и предвидливо докторантът анализира първоначално факторите на внезапната смърт, като отчита високата ѝ честота (40%) за починалите през проучвания 17 годишен период. Високата ѝ честота не само се запазва и през двата обособени от него периода, но дори през втория период тя се покачва. С умението на опитен изследовател докторантът обединява многообразието от заболявания свързани с внезапната смърт в три основни групи: кардиологични, некардиологични и свързани с мозъчна патология, предимно циркулаторни нарушения. Подобно на европейските и световните данни и в неговото проучване кардиологичните заболявания са водещи. Докторантът обединява кардиологичните заболявания свързани с внезапната сърдечна смърт в четири основни групи: остра сърдечна недостатъчност, остър миокарден инфаркт, белодробна тромбемболия и дисекация на аортата. Той установява превалиране на острата сърдечна недостатъчност през първия проучван период, докато през втория водещата причина за ВСС е острия миокарден инфаркт. Сравнително по-рядко е диагностицирана белодробната тромбемболия с приблизително сходна честота за двата периода и дисекацията на аортата която е превалираща за първия период.

Подобно на популационните проучвания на рисковите фактори на населението за внезапна сърдечна смърт в много индустриализирани страни и в настоящия дисертационен труд се доказва със статистическа достоверност почти трикратно по-често засягане на мъжкия пол. В търсенето на евентуална връзка между рисковите фактори докторантът установява че доминирането на мъжкия пол при внезапната смърт и внезапната сърдечна смърт не зависи от възрастта, от вида за причините им - кардиологични и некардиологични, както и от местоживеенето (град /село).

Последователен в проучването на рисковите фактори той анализира и местоживеенето, като живеещите в градовете са с по-висока честота на внезапната смърт и внезапната сърдечна смърт, което се свързва със стреса на градското общество. При това живеещите в градовете са над два пъти повече от тези в селата и за двата сравнявани периода.

Подобно на изследванията на други автори докторанта определя VII-то десетилетие като най-често засегнатото както от внезапна смърт така и от внезапна сърдечна смърт. Според неговото проучване независимо че VI десетилетие е второто по честота в общата популация с внезапна сърдечна смърт за 17 - годишния период, VIII-мо десетилетие измества VI-то във втория период на проучване. Този факт докторанта свързва със застаряване на населението и увеличаване продължителността на живота. Резултатите на докторанта корелират със световните според които честотата на внезапната сърдечна смърт се покачва след 70 годишната възраст с пик в 75-тата година. Подобно възрастово разпределение се установява и за исхемичните мозъчни инфаркти, които са 1,5 пъти повече от мозъчните кръвоизливи. При това в проучването на докторанта мозъчните кръвоизливи се диагностицират предимно в предшестващите десетилетия (V-то и VI-то).

Обсъждането на дисертацията е представено на 10 страници. В него се сравняват резултатите от собствените изследвания с тези на други международни проучвания, при което се установява сходство в честотата на многообразните рискови фактори за внезапна сърдечна смърт. Докторантът демонстрира аналитичните си способности при сравняване на двата проучвани периода разграничени от въвеждането на интервенционалната кардиология, като установява промяна в епидемиологията на внезапната сърдечна смърт през втория период със значително покачване на честотата на острия миокарден инфаркт и същевременно намаляване на относителната стойност на внезапната сърдечна смърт отнесена към внезапната смърт.

Във връзка с научното изследване и получените резултати докторанта е направил 9 извода, повечето от които са с потвърдителен характер, като по отношение на проучвания регион в България по материали, касаещи предимно извънболнична внезапна смърт и внезапна сърдечна смърт са със стойност на оригинални.

Дисертационният труд е постигнал първоначално заявената цел. Литературната осведоменост на докторанта включва 153 източника, 14 от които са на кирилица, останалите на латиница и 22 от тях са от последните пет години.

Представеният дисертационен труд има научно-приложна значимост поради което приемам формулираните 6 приноса.

По отношение на дисертационния труд имам критични забележки, касаещи повторение на резултати на различни страници, липса на разгънати по години данни, необходима е повече дискуссионност в обсъждането, присъствие на стент-

тромбози в обсъждането неключени в резултатите, както и липса на годината на изданието на цитираните литературни източници. Критичните забележки по никакъв начин не намаляват стойността на научния труд.

Докторантът има 5 реални публикации по дисертационния труд в съавторство, а в една от тях е и първи автор.

Авторефератът е правилно конструиран и включва основните раздели на дисертацията.

В резултат на изложеното и предвид актуалността на проучвания проблем, извършеното изследване на голям обем материал за дълъг период от време - 17 години, както и получените резултати с научно-приложен характер, с убеждение ще гласувам за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на д-р Борис Стефанов Славчев.

доц. А.Панчева, д.м.

